

Voltant pel barri

Presentació

Els nois i noies de 8 a 12 anys coneixen el seu entorn i solen participar d'activitats que s'organitzen al seu poble o barri. A més, solen utilitzar les instal·lacions i infraestructures que tenen als seus voltants, però sovint son insuficients. Com que ells estan acostumats a tot allò que els envolta, solen prendre una postura de conformitat amb el seu entorn i els recursos que tenen al seu abast.

Des de les entitats d'esplai creiem que els grups de mitjans han de començar a poder decidir allò que els agradaria tenir al seu barri, visualitzar allò que consideren necessari i allò que no volen. Per això, proposem aquesta activitat, per tal que prenguin consciència d'allò que tenen i del què els falta al seu entorn i així puguin desenvolupar el seu esperit crític i començar a prendre part activa de la presa de decisions; implicant-se en la transformació i millora del seu entorn.

Amb el plantejament d'aquesta activitat, una gimcana per tot el barri o municipi, pensem que el grup de mitjans podrà conèixer i fer una anàlisi sobre la realitat del seu barri, centrant-se en els seus començos, les comunicacions o els serveis que ofereix i a posteriori poder fer la transferència a la civilització de la tassa. Conèixer l'entorn per poder fer

una anàlisi crítica i decidir què convé més a la pròpia societat.

Objectius educatius

- Conèixer millor el barri i/o poble amb la intenció d'analitzar allò que hi ha i allò que manca per poder plantejar propostes de millora i reflexionar sobre el què és prioritari al barri.
- Prendre decisions de forma autònoma i responsable respecte com volen que sigui el propi entorn.
- Tenir una visió crítica, opinar i dir la seva sobre com els agradaria que fos el seu barri.
- Conscienciar-se de les possibilitats de verbalitzar els seus criteris i opinions respecte la realitat del seu entorn.

Motivació

Aquesta activitat està vinculada al **departament CarrersNets**. Així doncs, vol dir que el grup de mitjans ha mostrat un interès cap a la situació física de la ciutat i, també, cap els serveis que aquesta ofereix.

Les grans civilitzacions s'han caracteritzat per les seves estructures físiques. Des del poble egipci, els romans o els asteques s'han preocupat per l'organització de les seves estructures i, sobretot, per la manera de distribuir la societat. Aquests han estat elements clau i de gran rellevància en el creixement de qualsevol civilització. És important doncs, que per millorar la vida dels habitants de la tassa dediquem un temps per pensar en els espais que volem que tingui la nostra civilització i, sobretot, en com es distribuirà de manera física: pensar en com seran els habitatges,

els serveis que s'ofereixen a la ciutadania o com es distribuiran els espais verds.

Us plantegem fer una gimcana pel barri amb la intenció d'apropar la realitat del barri al grup de mitjans. Aquests podran fer una anàlisi crítica del seu propi entorn amb la intenció de què aquest coneixement els ajudi a decidir quins elements voldrien per a la civilització de la tassa.

Per fer la motivació dels nois i noies, a més de la utilització de les notícies del plafó podem fer servir diferents materials com fotografies o, fins i tot, algun document audiovisual que mostri com eren les antigues civilitzacions i com han anat evolucionant amb el temps. Remarcant la importància de com la distribució física de la ciutat afecta directament a la vida social de les persones.

Vinculació amb el Blog

Haver fet l'elecció del departament CarrersNets implica tenir una preocupació per l'organització física de la civilització, com es distribuiran els carrers i habitatges, les zones verdes i sobretot els edificis de serveis que s'oferiran a la ciutadania. És per això que la tria d'aquest departament ens portarà a poder escollir entre aquests subdepartaments.

L'activitat que suggerim des de la proposta està més centrada en el subdepartaments del coneixement de serveis (comerços, comunicació, zones verdes,...). Però, també, hi ha una relació directe amb la resta de subdepartaments, per tant permet vincular-ho fàcilment i adaptar-ho a la vostres necessitats.

Plafó de notícies

La nostra civilització, creada per accident en una tassa, poc a poc va evolucionant i va creixent i van sorgint diferents problemes. El grup de mitjans com a responsables d'aquesta societat han de vetllar per a la seva supervivència i per la seva evolució. Amb la idea de motivar al grup de mitjans per a què es preocupin pels espais i l'organització de la civilització, podem utilitzar el plafó de notícies, amb els següents esdeveniments:

- Els habitants de la tassa no tenen on viure, molts passen fred i gana.
- Els infants d'aquesta societat no tenen on jugar, juguen a pilota al carrer i el veïnatge no para de queixar-se.
- No podem enviar cartes als habitants, perquè no saben ni llegir ni escriure.

Activitats

L'activitat que es planteja per conèixer la realitat de l'entorn és una gimcana pel barri amb l'objectiu de poder observar i opinar sobre allò que tenen o deixen de tenir al seu barri o població. Es tracta de què els nois i noies desenvolupin diferents proves que els hi permeti conèixer els elements referents al departament per poder fer una posada en comú i un debat final sobre la realitat que els envolta i com es pot traslladar a la civilització de la tassa.

Per començar, la gimcana haurem de dividir el grup en diferents equips o colles i treballar les normes del grup per desenvolupar la gimcana. És important que tot el grup entengui la importància d'anar junts, anar amb cura i respectar les senyals viàries. Un cop

haguem realitzat aquest treball previ serà el moment de realitzar la gimcana. A continuació, us proposem un seguit de proves, però que evidentment depenen del vostre entorn, realitat i interessos haureu d'adaptar. Cal tenir en compte que cada prova està relacionada amb un element que pertany al departament CarrersNets, i cada prova pretén que el grup de nois i noies recullin informació de com és el seu entorn.

Proves:

● **Comunicacions:** l'objectiu d'aquesta prova és que el grup aconsegueixi informació sobre els diferents transports i comunicacions de les quals disposa el barri, tant per la capacitat de moure's dins de la població com les possibilitats d'accedir a altres poblacions. La manera que proposem per recollir aquesta informació és a través de la realització d'una petita enquesta a la gent que ens trobem pel carrer.

Per realitzar aquesta prova l'equip educatiu pot preparar prèviament les preguntes o bé podem fer que hi hagi una primera part de la prova en què el grup de mitjans hagi d'elaborar el qüestionari. En tots dos casos, les preguntes han d'intentar recollir informació sobre les comunicacions del barri, els tipus de transports i el temps i facilitat que es tarda d'anar d'un lloc a un altre.

● **Comerços:** amb aquesta prova volem fer una reflexió sobre les necessitats que tenim i si el nostre barri ens permet la possibilitat de cobrir-les. Per aconseguir aquest objectiu, el grup haurà de fer un petit llistat amb aquelles coses que consideren imprescindibles i essencials per a viure (com per exemple, menjar). Un cop hagin elaborat aquest llistat

haurem de fer una recerca pel barri per veure si tenim prou a l'abast aquests elements. Per recollir aquesta informació el grup de mitjans anirà marcant i col·locant, en un mapa del barri, els diferents comerços que hagi trobat; marcant amb colors diferents la tipologia de comerços. Aquest element visual ens ajudarà a fer una valoració i una reflexió de si són adequats i suficients.

- **Parcs i zones verdes:** amb la realització d'aquesta prova es pretén recollir informació sobre quines zones verdes i zones de joc i esbarjo hi ha pels infants a la població. El grup de nois i noies escollirà un parc o una zona verda del municipi amb la idea de valorar si és un espai suficient o si manquen coses. Es tracta de què facin una anàlisi crítica de l'espai i considerin si és adequat i si els agrada o el voldrien millorar.

Us suggerim que per ajudar aquesta reflexió, el grup de mitjans realitzi un dibuix de com seria el seu parc o zona verda ideal. A més, aquest dibuix ens serveix com un document visual que reflecteix els interessos i prioritats dels infants.

- **Centres culturals:** l'objectiu d'aquesta prova és conèixer i saber quina és l'oferta cultural que tenim al nostre barri (museus, teatres, biblioteques, cinemes...) Així doncs, en aquesta prova els mitjans hauran de trobar almenys tres entitats i institucions culturals que tinguin una activitat diferent i descobrir: quines activitats es duen a terme, quan està obert i quin és el públic a què es dirigeix. Un element que ens pot ajudar a recollir aquesta informació són els diferents fulletons i publicitat de cada institució. Amb aquesta publicitat podem obrir una reflexió amb el grup de nois noies sobre si creuen que és una bona oferta

cultural i que troben a faltar o els hi agradaria que hi hagués.

Un cop feta aquesta descoberta del barri o població és important realitzar una activitat de cloenda. Us proposem, doncs, que com a tancament de l'activitat hi hagi una posada en comú, on cada colla pugui exposar les dades i les informacions que han recollit amb la realització de les proves. Després, tot el grup pugui iniciar una reflexió sobre el què en pensem de tot plegat; és a dir, si canviaríem alguna cosa de les que hem descobert, amb quins elements ens quedaríem i valorem positivament, o pel contrari considerem que hi ha mancances i, per tant, fem una proposta de millora.

És molt important que aquest procés de reflexió estigui moderat per l'equip educatiu, que sigui quelcom dinàmic i que permeti arribar a conclusions clares. Perquè els nois i noies mitjans visualitzin les capacitats de canvi real i decideixin allò que faran per a la civilització de la tassa.

Suggeriments

La intenció principal de l'activitat és que el grup de mitjans conegui el seu entorn i pugui fer una reflexió crítica sobre les estructures i organitzacions del barri. Creiem que aquesta activitat té més potencialitats i que depenent de la maduresa, interessos i objectius del grup podem fer que aquesta activitat es converteixi amb un projecte de reivindicació i denúncia. Perquè podem fer que les informacions que recollim durant la gimcana es facin extensibles a altres agents, com per exemple l'ajuntament.

Totes les proves que es plantegen tenen la intenció de recollir informació sobre les zones i elements observats; per tant, després de la realització de la gimcana tenim un recull de materials que el grup de mitjans pot utilitzar per fer conèixer i difondre les seves propostes de millora. Amb tot aquest material i després de la reflexió us proposem que feu extensible aquesta informació allà on trobeu oportú; per exemple:

- Realitzar un escrit que reculli les propostes de millora i on s'adjuntin les fonts d'informació recollides. Aquesta carta la podem fer arribar a l'ajuntament o dirigir-la al Consell d'Infants de la població o bé a l'administració o institució que trobem oportú.

- Podem fer que la recollida de dades sigui molt més complexa; per exemple a través de fotografies i a posteriori realitzar una exposició d'aquestes imatges amb la idea de fer un projecte de foto denúncia.

- Depenent dels nostres recursos i interessos, també ens podem plantejar fer aquesta gimcana com el punt de partida d'un petit documental. El grup de mitjans elaborarà un document audiovisual que servirà per transmetre la seva visió crítica sobre els serveis i estructures de la seva població.

Pràctiques i mecanismes de participació

Les normes del grup: per dur a terme aquesta activitat us proposem que us recolzeu amb aquesta dinàmica participativa, ja que permet consensuar amb els nois i noies els comportaments, les relacions i les actituds que es considerin més òptimes per desenvolupar l'activitat. A més, ens permet fomentar i consolidar les relacions i les interaccions dins dels

membres del grup i reforçar els hàbits d'escolta i de respecte de les opinions i del posicionament. L'equip educatiu hem de tenir present que per treballar de forma participativa han d'existir unes condicions prèvies com el fet de crear un clima de confiança on tothom tingui el seu paper i es trobi a gust. A més de facilitar una quotidianitat que obri les portes a les expectatives i les il·lusions del grup.

L'activitat proposada ens ofereix, també, la possibilitat de què els nois i noies treballin les normes de convivència, com relacionar-se amb el veïnat i desenvolupar l'actitud de respecte cap a l'entorn, conèixer les normes de seguretat viària i reflexionar sobre conductes de civisme i convivència.

És per tot això que us fem la proposta de treballar les normes del grup que contribuiran a establir, entre tots i totes, els límits i les regles del joc.

Per treballar aquestes normes d'una manera divertida us proposem una dinàmica basada en una activitat que queda recollida en la proposta educativa "Entre tots i totes".

Plantegem una xerrada informal amb els nois i noies sobre els comportament i actituds que s'observen al seu voltant, a casa, al carrer, a l'escola, etc. Després d'aquesta introducció farem grupets de 4 o 5 persones i cada grup haurà de pensar tres o quatre normes que consideren importants per a la bona dinàmica del grup. Un cop cada grup hagi definit aquestes normes el grup haurà de realitzar dues tasques. Per una banda, apuntar les diferents normes en unes targetes; i d'altra banda, preparar una escenificació per presentar cada norma a la resta del grup. Aquesta escenificació pot ser a través de

mímica, amb la utilització de sinònims o fent un petit teatre.

Quant tots els grups estan preparats comença la posada en escena. Cada grup presenta les seves normes i la resta de companys i companyes han d'anar endevinant de què es tracte, un cop ho hagin endevinat els monitors i monitores anem enganxant les targetes amb les normes en un mural o un espai visible per a tothom.

Com a cloenda de l'activitat, l'equip educatiu pot afegir les seves aportacions i fer un resum que permeti destacar aquelles normes més importants i prioritàries.

Valoració

Després de l'activitat és important generar un espai per a què cada membre del grup pugui expressar com s'ha sentit durant el desenvolupament d'aquesta. Oferir un espai per a què tothom tingui la oportunitat de reflexionar de manera individual, sobre l'entorn. Amb la realització d'aquesta gimcana tenim l'oportunitat de treballar amb els nois i noies l'esperit crític, però per aconseguir-ho s'ha de complementar amb una activitat de reflexió i valoració personal.

Per facilitar aquesta valoració podem tenir en ment algunes preguntes de l'estil:

- Els infants coneixen la importància de prendre decisions autònomes, tenint en compte els riscos i les oportunitats?
- L'activitat ha permès desenvolupar actituds de respecte i convivència?

- Els infants han conegut i pres consciència del paper que juga l'estructura física de la ciutat i tenen la capacitat de visualitzar aquelles elements positius i negatius?

La maqueta

Quelcom que ens ajudarà a fer visible les conclusions a les què hagin arribat els nois i noies. Després de la valoració, serà l'elaboració de la **maqueta** amb la que es podrà expressar de manera visual les seves propostes del grup.

Aquest departament, potser és el més important en aquest sentit, ja que decidir sobre la estructura urbanística condicionarà la resta de construccions.

Posar atenció als aspectes següents

- Tenim l'oportunitat de treballar amb els infants l'esperit crític, però hem de tenir clar de fer-ho sempre amb una vessant constructiva per, a la vegada, que diguin les seves crítiques puguin donar les solucions a aquestes.
- En el grup podem tenir infants de diferents edats, ritmes i maduresa diferent. Per tant, segons aquests elements l'activitat ha d'estar més pautada o més lliure. Elements que podem adaptar per exemple són: les enquestes (predeterminades o realitzades per ells), les necessitats primàries de la població (donades pels monitors o pensades per ells).
- El moment de reflexió amb els infants és on pren més importància l'activitat. Ha de ser un moment en

què hem de nodrir de contingut i remarcar el desenvolupament de l'activitat.

- És molt important tenir present que el grup de mitjans farà l'activitat dels carrers de la ciutat i que haurem de treballar hàbits cívics i prendre precaucions per a què ningú prengui mal.

Recursos

- Martí, J. *Tècniques participatives per al debat grupal*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 2006
- *Barrinem – Una proposta educativa pel civisme i la convivència*. Fundació Catalana de l'Esplai, 2008-2009.